

Teksten: Lucas 2: 15-20 en Johannes 1: 1-5, preek
Kerstmorgen.

Lieve mensen,

Het diepste geheim van kerst is geluk dat blijft.
Over geluk gaat het vanmorgen.

Geluk hangt af van de plaats waar je bent geboren en getogen, waar je bent gedragen en gewiegd, waar je bent genoemd en gewogen op de weegschaal van de liefde. Geluk is geen verdienste, het is ten diepste een cadeau. Je hebt geluksvogels, en je hebt gelukszoekers. Het verschil weet je meteen, als je zou mogen kiezen wie je wilt zijn. Geluk geschied aan ons.

En het geschiedde in die dagen, dat... Jezus werd geboren, gewiegd, in een kribbe gelegd, in Bethlehem, niet zozeer omdat keizer Augustus dat bepaalde, maar, zo weet Lucas, uiteindelijk omdat God en de hemel het leven betekenis geven. Zijn woord schenkt ons licht in de duisternis en dat ervaren is geluk.

De geboorte van het kerstkind werpt een nieuw licht op ons geluk. Wij leven in een wereld waarin we ons eigen geluk moeten maken, organiseren en beheren. Geluk heeft hier in het westen vaak met 'meer' te maken, maar dat 'meer' is nooit vol. Er is een hele industrie rond geluk ontstaan, de voel-je-goed geluks-industrie.

Maar geloven geeft een heel andere kijk op geluk. Of u en ik gelukkig worden, dat hangt in wezen niet van onszelf af. Het mensenleven en relaties blijken zomaar kwetsbaar. Veel geluk duurt maar even. In de krant lees ik: "Mensen zijn geneigd geluk te wantrouwen en als je bedenkt wat de mensheid allemaal is overkomen, is dat niet zo verrassend." Geluk is vergankelijk, en relatief. Geluk is een teer vaasje. Toch zijn we daar vaak naar op zoek, naar het ervaren van geluk. Als we straks gezellig aan het kerstdiner zitten, dan kan ons dat een diep gevoel van geluk bezorgen.

Wij Nederlanders geven onszelf tussen een 7 en een 8 als het om geluk gaat. Friezen scoren misschien nog wel hoger. Want Friezen doen het meeste vrijwilligerswerk van alle Nederlanders. En als je vrijwilligerswerk doet, ben je of word je

gelukkig. Ja, want iets doen voor een ander, dat maakt pas werkelijk gelukkig, blijkt uit onderzoek. Geluk heeft te maken met verbinding ervaren, kunnen ervaren. De kracht van de christelijke gemeenschap zit daar ook in. Eenzaamheid is vaak het tegendeel van geluk en is gemis aan verbinding.

Net als gezondheid is geluk niet zelden broos. Er komt een einde aan alle tijdelijke leven en dat roept angst op. We zijn bang voor de toekomst. Nee, niet heel erg bang. Angst sluimert en we zijn in deze als een hond die slaapt met een oor omhoog. We hebben een wankel klimaatakkoord, maar trekt de natuur zich daar nog iets van aan? Niet alleen Nederland is een teer vaasje, maar ook deze 50 jaar geleden genomen foto, laat zien dat de aarde dat is:

Psychiater Damiaan Denys zegt over onze angst: 'We zijn bang voor van alles en nog wat. We zijn bang voor zeldzame ziektes en bang voor aanslagen. Alle vormen van angst zijn terug te brengen tot het gevoel dat je geen controle hebt, over de buitenwereld, de innerlijke wereld, je gedachten en je geliefden. Maar waar gaat het nou

om in ons leven? Het gaat er juist om níet de controle te willen. Het gaat erom afstand te doen van de behoefte aan controle. Accepteren dat niet altijd alles gaat zoals we het willen, dat we niet alles onder controle hebben. Dat is een mentale beweging die voor ons heel moeilijk is geworden.’
Einde citaat

Er zijn mensen, misschien ook wel hier, die het idee hebben dat geluk hen niet is gegeven, bijvoorbeeld vanwege waar hun wieg heeft gestaan of vanwege wat ze met zich meedragen. Maar in het kerstverhaal wordt vanuit Gods hemel de hand gereikt naar iedereen, ongeacht je lot, je last of je schuld. En ook voorbij aan wat het oordeel van de mensen is.

Geluk. De herders, geen gelukszoekers, maar zieners die wakers over het geluk van hun kudde, zijn zielsgelukkig. Maria is het, Jozef ook, bij het kindeke liggend in een kribbe. De engelen zingen van hemels geluk op aarde. En wij ook, want heden neemt dat kindje in de kribbe intrek in onze stal. De stal als beeld van ons innerlijk. Hoe is het met onze stal? Is het daar opgeruimd? Staat het vol ouwe rommel? Stinkt het er naar mottenballen?

Onze stal, kan die nog wat ontvangen, of zijn we vol? Weet u, het kerstkindje kan er altijd bij, vol of leeg, netjes of rommelig, daar geeft het kerstkindje niet om, als het maar een plekje krijgt. “God wil in ons geboren worden, omdat hij van ons houdt, niet omdat wij zo veel in onze mars hebben.” Want also lief heeft God de wereld, dat geluk...

De Chinese wijze Chuang-Tzu zei: “Geluk is de afwezigheid van het streven naar geluk.” Je bent zegt de monnik Anselm Grün gelukkig op het moment dat waarop je in harmonie bent met jezelf, waarop je jezelf kunt vergeten. Je streeft nergens naar. Je bent eenvoudigweg. Je bent vrij van alle dwang, van alle druk om iets te moeten bereiken.”

Hannah Arendt muntte het begrip nataliteit, het geboren wordt. Daarmee ging ze in tegen de gedachte dat we geboren zijn om te sterven. Zij wist: we zijn mens als we steeds opnieuw geboren durven worden. Gemeente dat is het geheim dat Jezus Nicodemus leert: Je hoort bij God als je op een nieuwe manier geboren worden, als je ondergedompeld bent, aangeraakt, ja bevrucht door de heilige Geest. Die je altijd weer opnieuw laat beginnen.

Echt geluk is geschonken. Dit kind is van God, voor jullie. Pas er goed op, het is ingewikkeld, moet nog ontwikkeld worden in jouw stal. Christus in ons geboren. Kan dat? Ja, het gaat hier ook om een geestelijke geboorte, die ons als geschenk van God geluk geeft. Maria, beeltenis van moeder aarde, ontvangt dit hartsgeheim. In onze stal wil God geboren worden, zodat we met Lucas zeggen: *Heden is in mij God geboren, als een kind in een kribbe.*

Ik wil nog iets heel moois met u delen dat ik leerde op mijn cursus Hebreeuws. Ik ging erheen, maar eigenlijk moest ik thuis blijven en me voorbereiden op de kerstdagen. Toch ging ik. En achteraf was het de beste voorbereiding die ik me kon wensen. Het was in Delfzijl, die cursus, in Oost Groningen, en van Delfzijl kun je hetzelfde zeggen als van Nazareth: kan daar iets goeds vandaan komen? Maar daar leerde ik iets over het kerstkind, wat ik nooit meer ben vergeten.

In de wereld van geluk en ongeluk, daar komt met kerst een kind uit een andere werkelijkheid, die van God. Die ons verstand te boven gaat en aan

onze zintuigen ontglipt. Uit die wereld komt een kind van God, die we de Messias of Christus noemen. Zegt die leraar Hebreeuws: die naam Messias betekent “Geluk dat blijft”.

Zij die het kind kennen, die weten ervan. Immers, in ons en om ons kan alles voorbij gaan, maar het kind blijft. Als wij in het kunt blijven geloven en God daarin loven zijn we gelukkig. In ons midden zijn veel oudere mensen. Ook jongere en alles daar tussen, oké. Maar ergens zijn we allemaal even oud, als we inzien dat het kind in ons leeftijdsloos blijft. Dat kind in ons, dat is het kind van God. En hoe dat kind in ons komt, leert het Kerstevangelie. En omdat het ingewikkeld is, vertelt het evangelie het op 4 verschillende wijzen, op 4 wijzen wordt het verhaal van Gods geboorte in ons ont-wikkeld. Opdat we verstaan wat dat is, de geboorte van “Geluk dat blijft”.

Geluk blijft? Dat kan niet, zegt de wereld. Dat proberen we steeds tevergeefs terug te vinden, zegt de psychiater. Dat het toch waar is, dat blijft ons zomaar duister. Duister betekent: wij zien het niet. En om aan dat duister voorbij te geraken, hebben we het licht van geloof nodig. En van

gemeenschap. Onze stal, ons hart, ontvangt het kind, liggend in een kribbe.

Gods hand reikt naar ons uit. In dit kind. Naar ons, geluksvogels, en naar ons, gelukszoekers, naar ons, bekenden, naar ons, vreemdelingen, volwassenen, kinderen, en bovenal naar de kinderen die niet weten waar ze over een paar dagen, een paar weken of aan het eind van dit jaar zijn.

Om Christus wil, Amen.